

15. zasadnutie Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie
20. júna 2018 od 10:00 hod.

Bod č. 3.4 programu: Národný projekt Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

PODAKTIVITA 1/ pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Obdobie február – apríl 2018 sa niesol v znamení pokračovania činností na jednotlivých 12 pilotných projektoch, zameraných na tvorbu verejných politík v partnerstve (MNO a subjekt VS) so zapojením verejnosti:

- analytické činnosti,
- práca s cieľovými skupinami, zapájanie relevantných aktérov, stretnutia zamerané na podporu vstupu verejnosti do prípravy a tvorby verejných politík,
- informačné a komunikačné činnosti, podujatia, kampane,
- príprava a tvorba odborných expertíz a podkladov pre informované rozhodnutia,
- v rámci monitorovacieho obdobia došlo k realizácii 40 informačných aktivít na podaktivite 1 – realizované v rámci pilotných projektoch, ktoré detailne popisujeme v poznámke k merateľnému ukazovateľu (*viď kapitolu merateľné ukazovatele*).
- z toho 4 sa realizovali na strane subjektu verejnej správy. Konkrétne išlo o 4 podujatia na strane pilotného projektu č.5 – Spišský Hrhov, ktoré nezapočítavame do odpočtu P0589 - Počet zrealizovaných informačných podujatí (*viď kapitolu merateľné ukazovatele*).
- **P0589 - Počet zrealizovaných informačných podujatí za ÚSV ROS / MV SR v monitorovacom období je teda 36 podujatí**
- priebežný zber dát z pilotných projektov,
- príprava IV. pracovného stretnutia k pilotnej schéme v Bratislave, Primaciálny palác v termíne 16. - 17. mája 2018.

PODAKTIVITA 2 / analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby

Priebežné analytické činnosti v zmysle zadaní pre jednotlivé pracovné skupiny – pokračovanie vo výskumnej a analytickej činnosti v rámci **pracovných skupín**:

- teoretické východiská
- monitoring pilotnej schémy
- zapájania marginalizovaných skupín
- ekonomické prínosy
- legislatíva a právny rámec
- profil absolventa
- rôzne / videozber dát

V rámci realizácie tejto podaktivity boli otvorené **nové zadania a pracovné skupiny**:

- hodnotenie participačných procesov na úrovni štátnej správy (zber dát III.)
- participatívne rozpočtovanie (zber dát III.)
- online nástroje na podporu participatívnych procesov (*zaradené do prierezových aktivít*)

Opis činností:

Výskumno – analytická rada

V monitorovacom období vznikol návrh na založenie **Výskumno-analytickej rady**, ktorej cieľom bude odborné prerokovanie priebežných a konečných výstupov z podaktivity 2. Dňa 15. marca 2018 bol podaný návrh na založenie Výskumno-analytickej rady, ktorá bola prerokovaná na ďalšom pracovnom stretnutí v apríli 2018. Výskumno – analytická rada má za úlohu koordinovať výskumno-analytické, monitorovacie a hodnotiace činnosti súvisiace s projektom a mať účasť na oponentúre výstupov. Zasadnutia rady sa plánujú raz za štvrtrok, teda štyrikrát do roka. Členmi rady budú: Jana

Plichtová, Daniel Klimovský, Elena Kríglerová, alebo Jarmila Lajčáková, Kristína Babiaková a prizvaný expert stojaci mimo NP PARTI.

Teoretické východiská

Téma merania kvality participácie a nastavenie merateľných ukazovateľov pre plánovanie, monitoring a hodnotenie participatívnych procesov otvorila potrebu spracovania praktického manuálu, ktorý by zastrelil problematiku merania kvality participácie a ukazovateľov.

V monitorovacom období vznikol manuál s názvom **Analytický rámec pre plánovanie a hodnotenie projektov verejnej participácie**. Manuál je spracovaný ako mapa otázok a alternatív, o ktorých treba premýšľať a ktoré treba zväžiť pri plánovaní a realizácii verejnej participácie. Súčasne v monitorovacom období došlo k finalizácii teoretických štúdií (pracovná verzia) a ich príprave na prerokovanie Vedecko-analytickou radou:

- ✓ Filozofické a pojmové ukotvenie participácie
- ✓ Dobré vládnutie a verejná participácia

Monitoring pilotnej schémy

V mesiaci február bola vyhodnotená prvá fáza realizácie pilotných projektov a pilotnej schémy. V mesiaci apríl 2018 bola rozoslaná druhá naratívna správa pre zber dát z pilotnej schémy pre subjekty MNO a VS. Priebežne prebiehal aj zber dát z terénu na základe individuálnych stretnutí a rozhovorov s aktérmi jednotlivých pilotných projektov.

Dotazníkový prieskum postojov k participácii

Došlo k prerokovaniu metodiky nasadenia dotazníka z pohľadu štruktúry VS a následného nasadenia dotazníka a zberu dát v prostredí ŠS. Základné skupiny respondentov sme rozdelili do skupín (zástupcovia pilotných projektov, občania, zástupcovia MNO, zástupcovia subjektov VS v prerozdelení na 4 úrovne zadefinované projektom: lokálna, mikroregionálna, regionálna a štátna úroveň). Na prelome mesiacov marec/apríl 2018 došlo k redukcii a skupina MNO (okrem zástupcov pilotnej schémy) bola z prieskumu vypustená z dôvodu prípravy a blízkej realizácie národného projektu Výskum, ktorý sa bude hlbkovo venovať problematike občianskej spoločnosti a mimovládneho sektora na Slovensku.

Zapájania marginalizovaných skupín

Finalizácia zberu dát, spracovanie podkladov a tvorba 12 prípadových štúdií k téme zapájania marginalizovaných a zraniteľných skupín do tvorby verejných politík. Prípadové štúdie ponúknu pohľad do labyrintu tvorby verejných politík na štyroch úrovniach so špeciálnym fokusom na mieru a spôsob zapájania zraniteľných skupín do týchto procesov. Výsledkom zhodnotenia prípadových štúdií bude samostatná analýza zapájania zraniteľných skupín a metodika zapájania zraniteľných skupín do tvorby verejných politík.

Konkrétne sa spracovávajú tieto štúdie:

- ✓ Prípadová štúdia participácie seniorov – lokálna úroveň, tvorba Komunitného plánu sociálnych služieb v mestskej časti Bratislava Nové mesto
- ✓ Prípadové štúdie zapájania ľudí so zdravotným postihnutím (3 prípadové štúdie)
 - lokálna úroveň – tvora Komunitného plánu mesta Banská Bystrica
 - regionálna úroveň – Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v TSK
 - národná úroveň – Stratégia deinštitucionalizácie
- ✓ Participácia migrantov na tvorbe verejných politík – pracovná skupina MECOMIC
- ✓ Participácia detí a mládeže na tvorbe verejných politík (2 prípadové štúdie)
 - národná úroveň – príprava Akčného plánu pre deti na roky 2013 – 2017
 - lokálna úroveň – Zvolen – komunita priateľská k deťom
- ✓ Participácia verejnosti na tvorbe politík týkajúcich sa životného prostredia
- ✓ Ľudsko-právna stratégia
- ✓ Participácia Rómov na lokálnej úrovni vo Veľkom Krtíši

- ✓ Zapojenie Rómov do tvorby Akčného plánu pre okres Kežmarok (regionálna úroveň)
- ✓ Zapojenie celkovej verejnosti do tvorby Koncepcie mestského rozvoja (národná úroveň)

Ekonomické prínosy

Téma ekonomické prínosy participácie bola spracovaná formou prieskumu rôznych prístupov k danej problematike uchopenia ekonomických prínosov v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Prebehla finalizácia teoretickej vstupnej štúdie a rozpracovanie Princípov fungovania metódy SROI a jej aplikácie v oblasti participácie. SROI predstavuje *Social return on investment*, teda sociálnu návratnosť investície, alebo návratnosť investície v podobe sociálnych prínosov. Následne bude vyhladávaný vhodný proces, na ktorom by bolo možné ilustrovať funkčnosť tohto evaluačného modelu. V rámci analytických priebežných prác bol dopracovávaný preložený dokument Usmernenie pre participáciu verejnosti na politickom rozhodovaní, prijatý Výborom ministrov 27.09.2017 na 1295. zasadnutí zástupcov ministrov Rady Európy, ktorý slúžil pre lepšie uchopenie kritérií a následne je spolu s rakúskymi štandardmi zapájania verejnosti využívaný v praxi pilotnej schémy (jej hodnotenia a monitoringu).

Legislatívny a právny rámec

Prebehla analýza:

- ✓ existujúcich participatívnych nástrojov v slovenskom legislatívnom rámci,
- ✓ bariér v súčasnej legislatíve, ktoré majú negatívny vplyv na mieru participácie verejnosti,
- ✓ prieskum inovatívnych nástrojov v zahraničí, ktoré by bolo možné zakotviť do slovenského právneho rámca.

Odborný materiál sa momentálne finalizuje s dôrazom na vybrané oblasti a adaptačnú prax. Ako aj doplnenie vybraných častí na základe podnetov zo strany ÚSV ROS.

Profil absolventa

Prebehla sériu pološtruktúrovaných rozhovorov s expertkami/respondentkami, ktoré sa realizovali kvôli ich vhladu do oblasti verejného sektora i vzhľadom na osobnú skúsenosť práce vo VS či spolupráce s ňou a porozumenie problematike vzdelávania a participácie.

Rozhovory sa realizovali s dámami:

- ✓ **Lenka Antalová Plavúchová**, poslankyňa MČ Rača, Bratislava
- ✓ **Magda Bernátová**, lektorka a konzultantka pre verejné politiky, Banská Bystrica
- ✓ **Ľuba Borošová**, manažérka vzdelávania pre samosprávu a poslankyňa MČ, Košice
- ✓ **Inge Doležalová**, pracovníčka a projektová manažérka v sociálnej oblasti, Prešov
- ✓ **Rút Erdélyiová**, bývalá generálna riaditeľka sekcie EP na MV SR, Bratislava
- ✓ **Anna Zemanová**, bývalá poslankyňa a starostka MČ Vajnory, poslankyňa BSK a NR SR, Bratislava

Videozber dát

V monitorovacom období priebežne prebieha videozber dát, ktoré tvoria informačnú databázu, ďalší zo zdrojov dát pre skúmanie a analýzu participatívnych procesov v praxi. Ďalej pokračuje spracovanie videovizitiek za jednotlivých aktérov z pilotných projektov, ako aj tvorba dátových zdrojov pre znalostnú databázu (konkrétne v monitorovacom období nahrávky prednášok Akadémie aktívneho občana).

Hodnotenie participačných procesov na úrovni štátnej správy

V rámci zberu dát III., ktorý predstavuje nezávislé hodnotenie participatívnych procesov, stojacich mimo pilotnú schému formou prípadových štúdií. NP Parti tak čiastočne zastrešuje agendu Iniciatívy pre otvorené vládnutie. Na základe dynamických rozhodnutí na odbornom riadení projektu bolo rozhodnuté podporiť zavádzanie otvoreného vládnutia a participatívnych procesov tvorby verejných politík na úrovni ŠS aj formou analýzy ukončených, prebiehajúcich, alebo plánovaných procesov tvorby verejných politík na participatívnom princípe. Experti budú na základe jednotnej metodiky

realizovať kvalitatívny zber dát formou štruktúrovaných rozhovorov s relevantnými a zapojenými aktérmi.

Participatívne rozpočtovanie

Realizácia pilotného projektu 8 / Transparentnosť výkonu samosprávy a otvorené dáta otvorila veľkú tému. Ide o participatívny rozpočet – nástroj na podporu demokratického spolurozhodovania občanov o riešení vecí verejných. Participatívny rozpočet je prínosom pre samosprávu, príspevkom ku kvalitnejším službám a funkčnejším verejným priestorom na lokálnej, regionálnej úrovni. Portugalská prax zaviedla participatívny rozpočet aj na úroveň národnú / štátnu. Cieľom analytickej činnosti je pripraviť prípadové štúdie na základe kvalitatívneho zberu dát v slovenskej praxi zavádzania a implementovania participatívnych rozpočtov do života samosprávy (dobrá/zlá prax, odporúčania, praktický manuál – pravidlá).

On – line nástroje na podporu participatívnych procesov

Elektronická databáza obsahujúca webové a softvérové nástroje na podporu participácie občanov na správe vecí verejných s dôrazom na procesy participatívne tvorených verejných politík. Katalogizácia e-nástrojov na podporu participácie smeruje k zostaveniu elektronicky dostupného katalógu, ktorý bude určený pre subjekty VS a aktívnu verejnosť na podporu participácie. On-line katalóg bude obsahovať takmer 200 elektronických nástrojov zameraných na rôzne oblasti - riadenie verejnej inštitúcie, správa vecí verejných, participačný proces, alebo konkrétne oblasti verejných politík. Prvé stretnutie, kde sa vytvoril základný zoznam nástrojov zaoberajúcich sa komunikáciou vo webovom prostredí, či nahlasovaním nelegálnych skládok a vizualizácie občanov, sa uskutočnilo vo februári 2018. Výstupom druhého stretnutia zrealizovaného v marci 2018 bol spôsob kategorizácie týchto nástrojov vo forme tagov. Tagy budú označovať jednotlivé nástroje podľa ich charakteristiky a predmetu zamerania, ako napr.: bezplatné, open-source, odpady, sociálne veci, slovenský jazyk, anglický jazyk, možnosť softvérovej podpory, informačný proces, pripomienkový proces a pod.

PODPORNÉ A PRIEREZOVÉ ČINNOSTI

Akadémia aktívneho občianstva / AAO

Akadémia aktívneho občianstva je otvorená vzdelávacia platforma Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti v spolupráci s vybranými vysokými školami a partnerskými organizáciami. Akadémia je primárne určená pre študentov vysokých škôl, ale jednotlivých prednášok sa môže zúčastniť aj široká verejnosť.

Cieľom Akadémie je rozvíjať v ľuďoch pocit občianstva a poukázať na dôležitosť zapájania občanov do vecí verejných. V Akadémii chceme predstaviť kľúčovú agendu ÚSV ROS s dôrazom na princípy otvoreného vládnutia a participácie, otvoriť aktuálne spoločenské témy a problémy, ako aj vytvoriť priestor pre vzájomnú diskusiu rôznych aktérov. Chceme poukázať na silu spolupráce, partnerstva a dialógu, odhaliť svet tvorby verejných politík, v ktorom viacfarebné interpretačné škály majú svoje miesto a kde rôzne uhly pohľadu pri riešení problémov sú viac prínosom ako záťažou. Výber expertov, prednášajúcich a lektorov rešpektuje multidisciplinárne kontexty riešených problémov, ako aj ponúka inovatívne riešenia a zaujímavé iniciatívy.

Akadémia aktívneho občianstva v prvom polroku 2018 funguje v testovacej fáze, doteraz boli zrealizované 2 podujatia:

- ✓ 14.marec 2018 / Koho a ako zapájať do rozhodovania o veciach verejných?
- ✓ 11. apríl 2018 / Vieme žiť bez odpadu?

Newsletter NP PARTI

V rámci sekcie Newslettra NP PARTI predstavujeme pilotné projekty, kde vznikli štyri odborné príspevky:

- ✓ Pilotný projekt 3: Viac sprievodcom, menej diktátorom (publikovaný 7.02.2018)

- ✓ Pilotný projekt 9: Ak je politika pre najzraniteľnejších, je pre všetkých (publikovaný 13.03.2018)
- ✓ Pilotný projekt 8: Keď transparentnosť nie je len slovom v slovníku cudzích slov (publikovaný 5.04.2018)
- ✓ Pilotný projekt 12: Robiť politiku pre Rómov bez Rómov je katastrofa (publikovaný 4.05.2018)

Katalóg k Podaktivite 1

Zatiaľ nie je ukončené, pôvodný materiál sa rozširuje o možnosť zapracovania rozhovorov s tvorcami pilotných projektov: zástupcovia MNO, VS, prípadne ďalší experti, ktoré sú spracovávané do Newslettra 2018.

Katalóg k Podaktivite 2

- aktualizácia rozhovorov s expertmi pre katalóg k podaktivite 2 (Kristína Babiaková – legislatíva a právna prax, Bruno Konečný – ekonomické prínosy participácie)
- finalizácia rozhovorov expertov pre Katalóg k Podaktivite 2 (Daniel Klimovský – monitoring a hodnotenie participačných procesov, Elena Krígerová – zapájanie marginalizovaných skupín do tvorby verejných politík).

Znalostná databáza NP PARTI

V mesiaci apríl 2018 bol realizovaný nábor na experta, ktorý nám v pozícii asistenta pre IT pomôže s prípravou a realizáciou znalostnej databázy, ako aj web stránky AAO a elektronickej databázy on – line nástrojov na podporu participácie.

Spoločenská hra Participatívne rozpočtovanie

Spoločenská hra o participatívnom rozpočte je stolová - zážitková hra, ktorá slúži ako vzdelávací nástroj pre učiteľov a žiakov základných a stredných škôl. Cieľom je podporiť participáciu, proces participatívneho rozpočtovania medzi mladými ľuďmi, ako aj budovať predpoklady pre reálne zapájanie mladých ľudí, základných a stredných škôl do života samosprávy. V marci 2018 bola hra dopracovaná do podoby testovacej verzie a následne bol spustený proces testovania hry, spojený s jej pripomienkovaním zo strany učiteľov a žiakov, ako aj občianskych aktivistov a zástupcom miest a obcí, ktorí sa venujú participatívne rozpočtu. Došlo k príprave, tvorbe, pripomienkovaniu a revízii pravidiel spoločenskej hry, ako aj testovaniu dvoch verzií spoločenskej hry na základných a stredných školách v Bratislave a na konferencii Samospráva pre ľudí: Informácie, priestory, peniaze (20. - 22.04.2018, Hlohovec).

Súťaž na podporu participácie

V rámci realizácie projektu vznikla požiadavka na prípravu a implementáciu aktivít, ktoré by zasiahli prostredie stredných škôl a mali priamy dosah na mládež. Návrh padol na realizáciu súťaže, ktorej cieľom bude spopagovanie kľúčových myšlienok participácie medzi mladých ľudí tak, aby pochopili a vyskúšali si participatívne tvorenie mini politík-projektov. Tie budú následne hodnotené porotou/hodnotiacou komisiou. Súťažiaci si otestujú schopnosti vnímať, chápať a komunikovať svoje potreby a potreby druhých so zámerom zlepšiť prostredie, ktoré je im blízke (škola, dom, ulica, mestská časť, obec, mesto, komunita atď.)

Umenie spolupráce, alebo nadstavbový projekt

Dňa 28. februára 2018 bol na Fond pre podporu umenia doručený spoločný projekt občianskeho združenia Aliancia Stará tržnica a ÚSV ROS s názvom Umenie spolupráce. Zámerom projektu je výskum konkrétnych možností spolupráce umelcov a občianskych aktivistov na príprave a tvorbe verejných politík. Projekt bol podporený a začne sa realizovať na jeseň 2018.